

Intézeti hírek

(1963. augusztus 1.—október 31.)

A szófiai szlavista kongresszusra (szeptember 17—23) a Magyar Tudományos Akadémia nyolc tagú delegációt küldött, amelyben Intézetünket *Nyirő Lajos* osztályvezető és *Sziklay László* kandidátus, tudományos munkatárs képviselték. Mindketten részt vettek a kongresszus vitáiban, *Sziklay László* előadást is tartott „A magyar irodalom és a szomszédos szláv népek irodalmának kapcsolatai” címmel. A kongresszusról a Világ-irodalmi Figyelőben részletes beszámoló jelenik majd meg.

*

A Magyar Írók Szövetsége által a Csehszlovák és a Román Írószövetségek küldöttjeinek részvételével szeptember 23—27-én rendezett vitán a bevezető előadást „A szocialista irodalom néhány időszerű kérdése” címmel Intézetünk osztályvezetője, az Írószövetség Kritikai Szakosztályának elnöke, *Szabó György Miklós* tartotta.

*

Sipos István, intézetünk munkatársa október 2-től október 17-ig Moszkvában tartózkodott, és megbeszéléseket folytatott G. N. Pospelov elvtárral, a Lomonoszov-egyetem irodalomelméleti tanszékének a vezetőjével, továbbá anyagot gyűjtött készülő disszertációjához.

*

Roman Jakobson, a Harvard Egyetem (Cambridge, USA) professzora, a Magyar Tudományos Akadémia vendége október 2-án ellátogatott az Intézetbe, és értékes beszélgetést folytatott az Intézet munkatársaival.

*

Thomas Mark, a Colorado Egyetem magyar tanszékének vezetője és *Adalbert Tezla*, a Minnesota Egyetem angol irodalmi tanszékének professzora október elején hazánkba érkeztek. Intézetünk vendégeiként és segítségével végzik egy évré tervezett kutatásaikat. *T. Mark* Madách munkásságával foglalkozik, *A. Tezla* pedig az európai romantika problémáit tárgyaló könyvének magyar fejezeteihez és válogatott magyar irodalomtörténeti bibliográfiájához gyűjt anyagot.

*

Sziklay László október 7-e és 27-e között három hetet töltött Csehszlovákiában, ahol a két akadémia közös munkatervében szereplő

„Csehszlovák—magyar irodalmi kapcsolatok” c. tanulmánykötet szerkesztési munkálatait végezte. Prágában a Csehszlovák Tudományos Akadémia Szláv Intézetével, Pozsonyban a Szlovák Irodalmi Intézettel folytatott tárgyalásokat. A kötet csehszlovák szerkesztői (*Julius Dolansky* akadémikus, *Zuzana Adamova*, *Karol Rosenbaum* és *Juraj Špižer*) minden segítséget megadtak ahhoz, hogy a tanulmánykötet idejében elkészüljön és méltón reprezentálja a két nép barátságát.

*

Turczel Lajos, a pozsonyi Komensky Egyetem magyar nyelv és irodalmi tanszékének vezetője október 11-én látogatást tett Intézetünkben, ahol *Klanciczay Tibor* igazgatóhelyetttel folytatott megbeszélést.

*

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság egri vándorgyűlésén október 18-án, a Gárdonyi Géza és *Bródy Sándor* születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékülésen Intézetünk igazgatója, *Sötér István* akadémiai levelező tag, egyetemi tanár „*Bródy Sándor munkásságáról*” tartott előadást. A vándorgyűlés második napján Intézetünk munkatársa, *Czine Mihály* kandidátus tartott vitaindító előadást „A századforduló naturalizmusa” címmel. A vándorgyűlés vitáin Intézetünk több munkatársa részt vett.

*

Sinkó Ervin, a Jugoszláviai Tudományok és Művészetek Akadémiája (Zágráb) tagja, író, az újvidéki egyetem magyar nyelv és irodalmi tanszékének vezetője október 21-én látogatást tett Intézetünkben s az Intézet vezetőjével folytatott eszmecsere-t. Október 25-én ismét ellátogatott az Intézetbe, és a huszadik századi magyar irodalom kutatóival folytatott megbeszélést.

*

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság Modern Filológiai Szakosztályának október 25-i ülésén Intézetünk munkatársa, *Szabó György* tartott vitaindító előadást „Hagyomány és újítás a futurizmusban” címen.

*

Gerhard Steiner, a német Demokratikus Köztársaság Tudományos Akadémiája osztályvezetője, egyetemi tanár október 28-án érkezett hazánkba; a két akadémia közös munkatervében szereplő „A magyar—német irodalmi kapcsolatok története” c. tanul-

mánykötet szerkesztési munkálatainak lezárására.

*

Az Irodalomtörténeti Füzetek sorozatban megjelent *Varga József*: Ady útja az „Új versek” felé (40. szám), *Lengyel Géza*: Magyar újságmágnások (41. szám) és *Baranyi Imre*: A fiatal Madách gondolatvilága (Madách és az Atheneum) (42. szám) című munkája. Az Irodalomtörténeti Könyvtár sorozatban *Szabolcsi Miklós* József Attila-életrajzának első kötete, „Fiatal életek indulója” címmel. Az Irodalomelmélet Klasszikusai I. köteteként jelent meg *G. E. Lessing* „Laokoón” (ford. *Timár Ilona*) a „Hamburgi dramaturgia” (ford. *Vajda György Mihály*) c. műve. Sajtó alá rendezte s a bevezető tanulmányt írta: *Vajda György Mihály*. Napvilágot látott *Vörösmarty Mihály* Összes Műveinek IV. kötete is, sajtó alá rendezte: *Horváth Károly* és *Martinkó András*.

A berlini Aufbau-Verlag kiadásában 1963-ban jelent meg a „Zur Geschichte der sozialistischen Literatur 1918—1933” című kötet, amely a Lipcsében, 1962. január 23—25 között tartott konferencia előadás-anyagát tartalmazza; köztük a konferencia két magyar résztvevőjének előadását is (*Szabolcsi Miklós*: Über die Probleme der Entwicklung der ungarischen sozialistischen Literatur és *Illés László*: Über die Wechselbeziehungen zwischen der ungarischen und der deutschen sozialistischen Literatur).

*

Az európai humanizmus-kutatás vezető folyóirata, a Bibliothèque d'Humanisme et Renaissance (Genf) 1963. XXV. kötete a reneszánsz-szakirodalom 1962. évi nemzetközi bibliográfiája keretében a magyarországi publikációkat is közli, melyeket *V. Kovács Sándor*, Intézetünk tudományos munkatársa állított össze.

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Vidosza László

A kézirat nyomdába érkezett: 1963. IX. 3. — Példányszám: 1000 — Terjedelem: 10,5 A5 ív

63.57674. — Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Szabolcsi Bence: A magyar zene évszázadai. — Mezey, Ladislaus: Codices Latini medii aevi Bibliothecae Universitatis Budapestinensis. — Krónikák és históriás énekek a törökkori Körös—Maros közéről. — Comenius Magyarországon. — Ady Endre összes versei. — Takács Tibor: Móra igazgató úr... — Zrinszky László: A Magyar Tanácsköztársaság emléke költészetünkben (1919—1945.) — Pogány József: Kultúra — álkultúra. — Rubinyi Mózes: Emlékezések és tanulmányok (<i>Stoll Béla, V. Kovács Sándor, Komlószi Tibor, Klaniczay Tibor, Vezér Erzsébet, Kőhegyi Mihály, K. Nagy Magda, József Farkas, Láng József</i>)	766
--	-----

Az Intézet és a Társaság életéből

Irodalomtörténeti vándorgyűlés Egerben (<i>Pálmai Kálmán</i>)	775
Tanulmánykötet a magyar—német irodalmi kapcsolatokról történetéből (<i>Vajda György Mihály</i>)	777
Intézeti hírek (1963. augusztus 1.—október 31.)	779

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Л. Бокор</i> : Attila Йозеф в Вене	661
<i>В. Юлов</i> : О проблеме «Сказки о нишурском бедняке» и старорумынского образца «Сказки о Лудах Матъи»	678
<i>Г. Гергей</i> : Мысли относительно исследования одного типа романов Гардоньи ...	691
<i>П. Надь</i> : Истоки идеологии Дежё Сабо	701

Небольшие статьи

Документация

<i>Дь. Корокнаи</i> : Анна Лопонци в с. Тисасентмартон	731
<i>Ш. Лукач</i> : Статьи Михая Томпа в революционной печати	738
<i>Дь. Маркович</i> : Нелегальные революционные стихотворения из 1932 года	742

Обзор

Кальман Ковач: Глава из истории венгерской критики (<i>Л. Ризо</i>)	751
«Все готовятся к новому...» (<i>Л. Иллеш</i>)	756
Дьула Юхас: 1883—1937 (<i>А. Кишпетер</i>)	758
Избранные произведения Лайоша Надь (<i>К. Варга</i>)	760
Геца Бодолаи: Литературные общества студентов в 1785—1848 годах (<i>Дь. Ковач</i>)	764

Из жизни Института и Общества

A kiadvány előfizethető vagy példányonként megvásárolható:

az **Akadémiai Kiadónál**, Budapest V., Alkotmány u. 21.

Telefon: 111—010, MNB egyszámúszám: 46

Csekkbefizetési számla szám: 05.915.111-46

az **Akadémiai Könyvesboltban**, Budapest V., Váci u. 22.

Telefon: 185—612

a **Posta Központi Hírlap Irodá-nál**, Budapest V., József nádor tér 1.

Telefon: 180—850

Csekk számla: egyéni 61.257, közületi 61.066

(Példányonként megvásárolható a Posta nagyobb árusítói helyein is)

Ara: 8,— Ft

Előfizetés egy évre: 42,— Ft

INDEX: 25.401

INHALT

<i>L. Bokor</i> : Attila József in Wien	661
<i>V. Julow</i> : Das Märchen vom armen Mann aus Nippur und die Frage des Vorbildes des »Ludas Matyi« in einem altrumänischen Volksmärchen	678
<i>G. Gergely</i> : Gedanken zur Analyse eines Romantyps von Gárdonyi.....	691
<i>P. Nagy</i> : Die Quellen der Ideologie von Dezső Szabó	701

Kleinere Mitteilungen

Dokumentation

<i>Gy. Koroknay</i> : Anna Losonczy in Tiszaszentmárton	731
<i>S. Lukácsy</i> : Die Artikel von Mihály Tompa in der revolutionären Presse	738
<i>Gy. Markovits</i> : Gedichte der illegalen Revolution aus dem Jahre 1932	742

Rundschau

Kálmán Kovács: Ein Kapitel aus der Geschichte der ungarischen Kritik (<i>L. Rigó</i>).....	751
„Alles rüstet sich zum Neuen...“ (<i>L. Illés</i>)	756
Gyula Juhász. 1883—1937 (<i>A. Kispéter</i>)	758
Ausgewählte Werke von Lajos Nagy (<i>K. Vargha</i>)	760
Géza Bodolay: Literarische Studentengesellschaften 1785—1848 (<i>Gy. Kovács</i>)	764

Aus dem Leben des Instituts und der Gesellschaft

SÖTÉR ISTVÁN NEMZET ÉS HALADÁS

Irodalmunk Világos után

(Irodalomtörténeti Könyvtár 12. sz.)

Budapest 1963, 770 l. 90,— Ft

Sötér István monográfiája a magyar irodalom történetének egyik fontos szakaszát, a szabadságharc bukása utáni évtizedek irodalmi életét vizsgálja. Könyvének középpontjába Arany János életművét állítja, de megrajzolja Vajda János, Madách Imre, Jókai Mór, Kemény Zsigmond, Gyulai Pál és Erdélyi János pályaképét is. Sötér István könyve részletes elemzést ad a demokratikus és liberális ideológia új irányzatairól, a népies nemzeti iskola elméletének és gyakorlatának a megszilárdulásáról, a romantika továbbélésének, a kor realista törekvéseinek problémáiról. Sokoldalúan vizsgálja a költészet fejlődését, a verses epikát, a regény új útjait, az irodalomelmélet és kritikai elvek jellegét, valamint a különböző filozófiai irányzatok irodalmi jelentkezését.